

۲۰۱۶/۰۲/۲۴

پوهندوی آصف بهاند

تعلیم، کتاب ویشنه، مطالعه او قلملار تولنه

۲

زه په دې عقیده یم چې د نوي نسل سمه روزنه، د ژوند نیالگي ته اوبه ورکول دي. که نوی نسل په علمي ډول، د اوسني زمانې له غوښتنو سره سم و نه روزل شي، د ژوند چینه او د راتلونکي نسل ونه مو وچه وگنئ!

د ویسا ورونو دې کور ودان وي چې زما د وړاندیز پر اساس یې د خپلو فعالیتونو لنډ گزارشونه پر وخت په ځینو ویبپاڼو او فیسبوک کې له عکسونو سره خپاره کړل. د دوی د هڅو گزارش په تاند ویبپاڼه، روهي ویبپاڼه لراوبر ویبپاڼه ټول افغان ویبپاڼه او ځینو نورو پاڼو کې د هیواد والو د خبرتیا او د مطالعې او کتاب ویشني د دود د عامیدو په خاطر، په خپل وخت کې خپور شوی دی. د روهي ویبپاڼې د گزارش په یوه برخه کې داسې راغلي دي: «قلم لار تولنه یوه مدني تولنه ده چې مسئولین یې له خلکو کتابونه را ټولوي او بیا همدا کتابونه لیري پرتو سیمو ته د ځوانانو د لوست له پاره رسوي، دا چې لا تر اوسه د لیرو پرتو سیمو ځوانان د گڼو ستونزو سره لاس او گریوان دي، د یوې خوا غربت او ناچاري او د بلې خوا کتاب، قلم، بڼوونځي او د نورو وسایلو نه شتون، هغه ستونزې دي چې زموږ ځوانان یې د زدو کړو او پرمختګ څخه شاته پري ایښي دي. د قلم لار ټولني مسئولینو تر اوسه د هیواد په پنځو لیري پرتو ولسوالیو کې د ځوانانو د لوست له پاره هغوي ته کتابونه رسولې او د هغوي دا ستونزه یې حل کړې ده چې یاد کتابتونونه، دکندهار په سپین بولدک، پنجواڼي، د هلمند مارجه، د زابل بنار صفا او پنځم یې هم د خوست په یعقوبیو ولسوالي کې پرانیستلي.»

ویسا ورونه د یو ستر انساني ارمان د پوره کیدو له پاره کار کوي چې هغه د تعلیم عامل او د نوي نسل روزل دي، لکه ملنگانو غونډې په ښارونو او کلو باندې گرځي، د کتاب ټولولو د کمپاین په ترڅ کې د کتابونو خیر ټولوي او بیا یې بیرته هغو سیمو ته رسوي چېرته چې خلک کتاب ته لاسرسی نه لري. دغه یو پروګراف مې د ښاغلي مطیع الله ویسا له پاڼې نه د گزارش په ډول را واخست:

«بیا هم د خوشحالی خبر

نن اووم عامه کتابتون د کنړ ولایت خاص کنړ ولسوالي کې پرانستل سو.

چې د سیمې خلک به د مطالعې له پاره ورڅخه استفاده کوي. د ښاغلي رضوان الله شپون نه نړۍ مننه چې راسره یې پوره مرسته وکړه او هم له ټولو هیوادلو هیله کوم کتاب راټولولو کمپاین ته کتابونه وسپاري، ترڅو د هیواد هري سیمې ته کتاب ورسوو. د ټولو هاغو دوستانو نه مننه کوو چې د کتابونو مرسته یې کړې وه، کور یې ودان، همدا لړۍ به نورو سیمو ته هم غځوو.»

دا جملې هم د عطا الله ویسا دي:

«په کوم څه چې ډیر خوشاله کیږم او روحي سکون پیدا کوم، هغه د خپلې ټولني او رنځور ولس چوپړ دی. دا راته مهمه نه چې څوک او کوم ځای دی، خو زما هیودوال او زما ولس دی. زه ژمن یم چې خپل ولس ته څه وکړم، خو تاسو هم راسره مرسته وکړئ تر څو تر ولسه مو څه ورسوو، د خوست په یعقوبیو ولسوالي کې مو د ځوانانو د لوست له پاره ستاسو ملگرو هغه راټول کړي کتابونه ورسول کوم چې تاسو د صدقې په توګه خپلې ټولني ته وړاندې کړي وو. د هغو خوستوالو ټولو ملگرو یې کور ودان.»

ویسا ورونه په دې نظر دي چې تعلیم د ټولني په ژوند کې د ډیرو ستونزو د حل لاره ده. د همدې پالیسی پر بنا ښاغلي مطیع الله ویسا په خپله فیسبوک پاڼه کې یو وار داسې ولیکل:

«راځئ تعلیمي انقلاب راولو،

د هیواد د ټولو ستونزو د حل لاره یوازې تعلیم دی،

راځئ هر افغان ماشوم د ښوونځي خاوند کړو، ترڅو د هیواد او ولس آینه وژغورو.»

د پاڼو شمیره: له 1 تر 3

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ

دا ښه خبره ده چې مور بايد د يو بدلون په لټه کې اوسو او دا کار د نوي نسل د سمې روزنې، سواد عامولو، کتاب وپيلو او مطالعې له لارې ښه تر سره کېدای شي، خو د دوی پام دې ټکي ته هم وي چې څه ډول کتابونه وپيښي، د کتاب محتويات لوستونکو ته څه ورکوي او ...

که د ویشل کېدونکو کتابونو محتويات، د هغو له لوستونکي سره د نوي او پرمختللي ټولني په پېژندلو او په هغې ټولني کې د ور کېدو او د توليد په ور پېژندلو کې مرسته وکړي ښه به وي، تر دې چې هغه تکراري موضوعات په کتابونو کې ليکل شوي وي چې لوستونکي گنگسوي او لاره ور نه ورکوي.

د ويسا ورونو د دې نیکو کارونو په باب که هر څومره وليکل شي، کمه به وي. د دوی د ورستيو فعاليتونو په باب ډيرو فرهنگيانو او قلموالو خپل نظرونه څرگند کړي دي چې د څو تنو لنډه يادونه به يې وکړم:

نجيب الله ژمن د ويسا ورونو د دې فعاليت په باب **داسې** نظر څرگند کړی دی:

« دوه ځوان وروڼه، چې د هيواد د ټولو ماشومانو د زده کړې، په لويانو او ځوانانو کې د مطالعې د فرهنگ دودولو او بندو ښوونځيو د خلاصون له پاره هڅه او مبارزه کوي. دوی وايي له بادغيسه تر نورستانه ۱۳۰۰ ښوونځي تړلي دي او اصلي لامل يې طالبان نه، بلکې مافيايي کړی دي.

د علم په برخه کې د دوی بل ستر کار د هيواد د مختلفو ولايتونو په ولسواليو کې په شخصي لگښت د ۷ عامه کتابتونونو پرانيستل دي. بربريالي اوسی. پر علم مټين ولس له تاسو سره دی.»

سعید زابلي **ليکلي** دي:

«دې ته وايي اتلان،

د هېواد گوټ گوټ ته يې کتابتونونه ورسول، نن يې د کونړ په خاص کونړ ولسوالۍ کې کتابتون پرانيست، نه له چا امتياز غواړي او نه له چا ناز، دې ته يې کار ويلی، چې له زابله تر کابل، له فراه تر خوسته، له کندهاره تر ننګرهاره، له بادغيسه تر کونړه افغان زلمو او افغان بچو ته د علم رڼايي ورسوي.

ژوند ژوند

#دوه وروڼه دوه اتلان Attallah Wesa Matiullah Wesa matiullah

دغه راز ښاغلي رضوان الله شپون چې په کنړ کې يې له ويسا ورونو سره د کتابتون په جوړولو کې برخه اخيستي وه، د دوی د هڅو په باب **داسې** ليکلي دي:

«پرون خوږو ملگرو عطاءالله ويسا او مطيع الله ويسا د کونړ په خاص کونړ ولسوالۍ کې د قلم لار ټولني په مرسته عامه کتابتون جوړ کړ، دا د قلم لار ټولني له لوري د ټول هېواد په کچه پرلپسې اووم کتابتون دی چې پرانيستل کېږي، دا عامه کتابتون د خاص کونړ تتر کلي کې د ښاغلي شاه محمود مېاخېل په ډبره کې جوړ شوی چې د ټولو وگړو پرمخ به خلاص وي.

ملا د همت وترو په خپله هلي ځلي کرو

ځی چې ډيوې بلې کرو.»

افغان فزيکپوه او د ښوونې روزنې د نهضت يو پلوي او عملي کار کونکی استاد محمد تنها د ويسا ورونو د فعاليتونو په باب **داسې** ليکلي دي:

«د مطيع الله ويسا او استاد صابر حسيني دې په ډېرو هغو پوهاندانو، پروفيسورانو، ډاکټرانو، انجنييرانو، جنرالانو چارواکو او زور واکو بلاگي گرده ورده وگرځي چې يواځې د خپلو شخصي گټو لپاره هرڅه ته بېخايه هوا ورکوي او بيا ځان هم په خلکو واجب الاحترام بولي.

رب دې ويساگان او ځسنيان په دې خاوره ډېر کړي. آمين»

ويسا ورونه او د دوی په څير نور د علم، کتاب او مطالعې پلويان هم شته چې د کتابونو د وپيلو او مطالعې د رواجيدو له پاره کار کوي، خو د څو بيسواده نسلونو، د ناپوهۍ پايله نن دا ده چې له هرې سيمي داسې خبرونه هم راځي چې د تباهي زيرې په کې دي. د ناپوهۍ، بيسوادۍ او جهالت دوي ښي او دوه ډير نوي او تازه مثالونه به يې له منابعو سره دلته وښيږم:

يوه ورځ د ميډيا په ستره نړۍ کې دا **سرليک** را تر سترگو شو:

«سه ولسوالۍ پکتيا در 14 سال هيچ فارغ صنف دوازدهم ندارند»

تر دې سرليک لاندې له څو عکسونو سره يو گزارش او د هغې سيمي له خلکو سره خبرې راوړل شوي وي، خو زما له پاره يې دا **پروگراف** د مار او لرم د نيش تر زهرو هم زورونکی او وژونکی دی:

«ولايت پکتيا در جنوبشرق افغانستان به 14 واحد اداري (ولسوالۍ) تقسيم شده است

شماری از باشندگان سه ولسوالی ولايت جنوبشرقی پکتيا میگویند که این ولسوالیها تنها یک «لیسه» دارند و این لیسه نیز در 14 سال گذشته دانشآموزی از صنف دوازدهم فارغ نداده است ...»

د پاڼو شميره: له 2 تر 3

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

يادونه: دلپکنی د ليکنيزې ښي پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په څير و لولئ

بله بیلگه یې بیا د فیسبوک په پاڼو کې را ښکاره شوه. خو ورځې مخکې د همدې خلکو په ویر او غم یو غمجن او خوا خوري دوست په خپل فیسبوک پاڼه کې ولیکل چې په ځینو ولایتونو کې لا یوې ښځینه مخلوق هم د پوهنتون د کانکور په آزمویښه کې گډون نه دی کړی او په ډیر درد او قهر سره یې داسې لیکلې وو:

«د چا چې پر خپل قام زړه سوځي دا چيغې دې شریکې کړي!
دې ته وايي غیرت!!!»

د شمله ورو، مجاهدو، زرورو او پر دین مینو، غیرتي پکتیکاوالو او ارزگانانو!!! لویو او خویندو د قسم له پاره هم یوې د سرکال په کانکور کې گډون نه دی کړی.

سبا یې چې بیا ناروغه ښځه، خور او لور پرمخې یا د شا په تخته هندي یا پنجابي ډاکتر ته پرته وي او پردی لوند یې پر پستو اندامونو لاسونه ورته وهي بیا به همدا غیرتي او شمله ور پښتانه له حکومته ښځینه ډاکتراني غواړي. وه زما د جهل پر نیلي سپور قامه! آخر ترڅو؟ لږ له خپلو نورو هیوادوالو شرم وکړئ، په بدخشان، مزار، هرات، بامیان او دایکندي کې تر نارینه وو د کانکور ښځینه گډونوالې ډېرې وي. ولې ستاسو غیرت او مسلماني تر بدخشیانو، غیرتي هزاره گانو او مزاریانو ډېر دی که تر هغو ښه مسلمانان یئ. ای جهل خپلیو، ای تش په نوم غیرتیانو، ای ملاوې مو ماتي شه، د شرم بوټو! چې نه وايو له غمه یې وايو، دا مو څه لوبه را اخیستي؟ دا په تاسو څه شويدي؟ له ځان سره دښمني او دومره دښمني؟ وه غرق شئ، هغه خور و لور دې چې پنډې چلوي هلته غیرت نه درته درېږي؟ هغه ځوانه جانه ښځه دې چې ځنگله ته په خسو پسي روانه وي په هغه نه شرمېږي؟ هغه پنجابي او عرب لندغر دې چې ته یې، که نه یې په حجرو کې د تالیب او مجاهد په نوم ښکته پورته کېږي او له گودره سنا د را رواني خور لور د شنو او سرو ټیکریو په لیدو اودس په اوږي او بیا تا دیوت نه د غسل اوبه غواړي، هلته غیرت نه درته درېږي، خو مکتب ته د خور و لور په لېږلو دې غیرت، جگې، خیرني او په جهالت ولاړې شملې ته تاوان رسېږي؟

زړه مي ډک دی نن مي زړه غواړي چې یو قوي لاووسپیکر می لرلای او په زوره زوره می خپل جهل خپلي او جهاد وژلي قام ته نارې کړی وای چې:

ای بیغرتو، بیغرتو، بیغرتو!

ای په توپو والوزی لکه چې الوزی،

دا غیرت نه دی چې لور مکتب ته نه پرېږدئ، دا غیرت دی چې مکتب و وایي د وطن د نورو جنکو سیاله شي او سبا له تپیاکو جوړولو خلاصه وي.

پښتنو قسم دی چې له ملا، تالیب او د دین په نوم جهل نه ځان خلاص نه کړئ، تباہ کړئ، تباہ کړئ»

د همدې نا خوالو نه را زیږیدلو ستونزو او پر ټولنه باندې د ناپوهی او بیسوادی د بلا حاکمیت نن تر دې پورې را رسولي یو چې د خپلو مساپرو لیک هم په بل لولو او د خپلو عزیزانو د زړه حال د بل چا له خولې نه اورو، د ستر ډیر شوقیان یو، خو ټول ناروغان مو د پردیو ډاکترانو پر میزونو او کټونو باندې پراته وي، هغوی یې معاینه کوي او

...

که یې لنډه او ځای پر ځای و وایو د دې اصلي دلیل همدا بیسوادی، د ښوځي، پوهنځي او د زدکړو او مطالعي نشتوالی دی.

زه په دې عقیده یم چې د نوي نسل سمه روزنه، د ژوند نیالگي ته اوبه ورکول دي. که نوی نسل په علمي ډول، د اوسنی زمانې له غوښتنو سره سم و نه روزل شي، د ژوند چینه او د راتلونکي نسل ونه مو وچه وگڼئ.

د معارف، زدکړو او مطالعي د رواجیدو په برخه کې د ویسا ورونو فعالیتونه او د نوي نسل روزلو ته د نورو زړه سواندو قلموالو او فرهنگیانو پاملرنه او جدي هلې ځلې سړی دې ته امید واره کوي چې یو وخت به پر وطن او خلکو باندې د خپرې تیاري ځای رڼا ونیسي.

د دویمې برخې پای

د پاڼو شمیره: له 3 تر 3

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزې بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هيله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په څیر و لولی